C/2023/795

8.11.2023

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 (põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta) artikli 50 lõike 2 punkti a kohase nimetuse registreerimise taotluse avaldamine

(C/2023/795)

Käesoleva dokumendi avaldamine annab õiguse esitada vastuväiteid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 ([1]) artikli 51 kohaselt kolme kuu jooksul alates käesoleva dokumendi avaldamise kuupäevast.

SINGLE DOCUMENT

„Gotlandslins“

ELi nr: PDO-SE-02613 – 3.6.2020

KPN (X) KGT ( )

1. **Kpni nimetus(ed)**

„Gotlandslins“

2. **Liikmesriik või kolmas riik**

Rootsi

3. **Põllumajandustoote või toidu kirjeldus**

3.1. *Toote liik*

Klass 1.6. Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul

3.2. *Punktis 1 esitatud nimetusele vastava toote kirjeldus*

„Gotlandslins“ on Ojamaa saarel traditsiooniliselt kasvatatava läätse (*Lens culinaris*) kuivatatud seeme.

Füüsikalised omadused

Kuju: ümar, mõlemad küljed sümmeetriliselt kumerad.

Välimus: teatava eredusega matt pind.

Suurus: keskmiselt 2 mm paksune ja 4 mm diameetriga.

Organoleptilised omadused

Värvus:

värvispekter ulatub puhtast oranžist (NCS S3050-Y40R) kollase (NCS S3050-Y20R) või rohelise (NCS S4040-Y20R) varjunditega oranžini. Kasvuperioodil värvus kergelt varieerub.

Lõhn:

kuivatatud toode „Gotlandslins“: värske heina või hariliku timuti (*P. pratense*) mahe aroom.

Keedetud läätsed „Gotlandslins“: maalähedased rohelised noodid spinati varjundiga (*S. oleracea*).

Maitse:

keedetud läätsed „Gotlandslins“: liblikõieliste taimede mahe ja eristuv maitse või, röstitud päevalilleseemnete ja sarapuupähklite nootidega. Tasakaalustatud magusus ja kibedus.

Järelmaitse:

kerge rohune noot, mis tipneb soojade vürtside, nagu nelk, piment ja kurkum, aromaatse täidlase vürtsikusega ning tuntavate mineraalsete nootidega.

([1]) ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.

Suus tekkiv tunne:

tihked läätseterad iseloomuliku maitsega, õhukese peene kesta ja pehme sisemusega koos meeldiva pikaajalise kreemisusega.

Tekstuur:

kõva. Õhuke kest.

Keemilised omadused

Süsivesikud: 45–51 %, millest suhkruid on ligikaudu 1,8–2,2 %.

Kiudained: 28–32 %

Valk: 23–26 %

Rasv: 0,8–1,2 %, millest küllastunud rasva on ligikaudu 0,15–0,25 %.

3.3. *Sööt (üksnes loomse päritoluga toodete puhul) ja tooraine (üksnes töödeldud toodete puhul)*

—

3.4. *Tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas*

Toote „Gotlandslins“ kogu protsess kasvatamisest kuivatamiseni peab toimuma punktis 4 kirjeldatud geograafilises piirkonnas.

3.5. *Sellise toote viilutamise, riivimise, pakendamise jm erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab*

—

3.6. *Sellise toote märgistamise erieeskirjad, millele registreeritud nimetus viitab*

—

4. **Geograafilise piirkonna täpne määratlus**

Toote „Gotlandslins“ tootmispiirkond koosneb Ojamaa ja Fårö saarest ning nende kõrval asuvatest väikesaartest, välja arvatud Stora Karlsö ja Lilla Karlsö.

5. **Seos geograafilise piirkonnaga**

Seos toote „Gotlandslins“ omaduste ja Ojamaa kasvatuspiirkonna vahel tugineb looduslikele tingimustele ja inimteguritele, mis on tavapäraselt seotud selle toote kasvatamisega Ojamaal.

Toote eripära

Tootel „Gotlandslins“ on kindlad eriomadused, mis tulenevad läätsetaime kohanemisest looduslike tingimustega.

Läätsed „Gotlandslins“ on suhteliselt väikesed, õhukese kesta ja kõva viljalihaga. Varieeruvus on andnud tootele „Gotlandslins“ unikaalse värvispektri, mis ulatub puhtast oranžist kollase ja/või rohelise varjunditega oranžini.

Läätsetaime suhteliselt aeglane kasvamine annab tootele „Gotlandslins“ keeruka maitseprofiili, milles on liblikõieliste elemente ning või, röstitud päevalilleseemnete ja sarapuupähklite noote, mis vahelduvad kergete rohunootide ja aromaatse täidlase vürtsikusega.

Erinevalt teist tüüpi läätsedest, mida tavaliselt Rootsi turgudel müüakse, on tootel „Gotlandslins“ eristuv mineraalsus ning või ja pähkli noodid. Toote „Gotlandslins“ valmistusaeg on suhteliselt lühike, mistõttu on maitse intensiivsem ja elegantsem.

Seos Ojamaa looduslike tingimustega.

Ojamaal on erilised looduslikud tingimused. Aluspõhjakivim koosneb põhiosas siluri ajastu lubjakivi ja mergli setetest. Põhjakivim on kaetud õhukese mullakihiga (0–1 m), mis on moodustunud lubjarikkast moreensavist, liivast ja kruusast. Mullad on veidi aluselised. Lubjakivikiht on paljudes kohtades nähtav.

Kliimat mõjutab Ojamaa asukoht Läänemere keskel. Kevad saabub hilja, sügis ja talv on mahedad. Keskmine temperatuur juulis on umbes 16 kraadi Celsiuse järgi ja päikesepaistelisi tunde on rohkem kui kusagil mujal Rootsis (> 1 900 tundi päikesepaistet aastas). Sademeid on vähe (keskmiselt 500–600 mm aastas). Sajuperiood on enamasti augustist detsembrini. Kevad ja suur osa suvest on väga kuiv. Sageli esineb väga vähese sajuga või täiesti sajuta perioode, mis mõjutab kasvatamisvõimalusi, ning nõudmised nii kasvatajale kui ka kasvatatavale põllukultuurile on suured.

Toode „Gotlandslins“ on Ojamaa saarel traditsiooniliselt kasvatatava läätse (*Lens culinaris*) kohaliku variandi kuivatatud seeme. Korrapärane seemnete valik järgmise aasta külviks muudab toote „Gotlandslins“ Ojamaal valitsevate eriliste looduslike tingimustega hästi kohanenuks. Läätsel „Gotlandslins“ on ka geneetiline variant, mis muudab ta eriti vastupidavaks Ojamaal kasvatusperioodil sageli esinevale põuale.

Kohanemine Ojamaa eriliste looduslike tingimustega tähendab, et Ojamaa traditsiooniline läätsetaim annab kohalikul vaesel lubjarikkal mullal 15 % rohkem saaki kui Skåne viljakatel muldadel kasvatatav läätsetaim. Ojamaa läätsetaim suudab luua kohalikku vaesesse ja lubjarikkasse mulda sügava ja tugeva juurestiku, mistõttu kasvab see kohalik läätsetaime variant neil muldadel paremini kui teised viljeldavad läätsetaimed.

Kliima ja mullastiku omaduste tõttu kasvab toode „Gotlandslins“ aeglaselt (kasvuaeg on umbes 120 päeva). Aeglane kasv ja lubjarikas muld annavad tootele „Gotlandslins“ iseloomuliku erilise maitseprofiili ja mineraalse elemendi.

Seos geograafilise piirkonna inimteguritega

Kuna Ojamaa läätsetaim nõuab erilisi kasvutingimusi, on toodet „Gotlandslins“ keeruline kasvatada. See nõuab kasvatajalt läätsetaime erinõuete ja kohaliku mulla ja kliimatingimuste kohta suuri teadmisi, et taim kasvaks hästi, nii et sellest saaks tüüpiliste omadustega toodet „Gotlandslins“.

Toote „Gotlandslins“ saamiseks viljeldav läätsetaim on suhteliselt väike ja katab kasvupinda hõredalt. Selleks et umbrohi ei lämmataks noori läätsetaimi, kasvatatakse neid väheviljakatel liivmuldadel, mis piirab umbrohu kasvu. Lisaks kasvatatakse toodet „Gotlandslins“ koos teraviljaga, tavaliselt kaeraga (*Avena sativa*), mis toetab läätsetaime ja ohjeldab umbrohu kasvu, kuni moodustuvad pinnast katvad läätsetaime põõsad. Eri kultuuride koos kasvatamine tähendab, et kasvataja peab hoidma toote „Gotlandslins“ tasakaalus teraviljataimedega ning kohandama toodet „Gotlandslins“ eri kasvualade omadustega, nii et läätsetaime põõsal oleks piisavalt valgust ja tuge, ilma et teraviljataimed takistaksid toote „Gotlandslins“ kasvu.

Tavaliselt külvatakse toode „Gotlandslins“ aprilli keskel. Kuna taim on kohanenud Ojamaa kliimaga, peab ta aeg-ajalt esinevale külmale vastu. Nii on läätsetaimel pikk kasvuperiood (umbes 120 päeva), mida on vaja toote „Gotlandslins“ arenguks Ojamaa arvukate päikesepaisteliste tundidega jahedas kliimas. Toote „Gotlandslins“ kasvukiirus on palju väiksem kui teistel läätsedel, mida on Rootsi sisse toodud ja mille tavaline kasvuaeg on 80–100 päeva. Aeglane kasv aitab kaasa toote „Gotlandslins“ eriomaduste tekkele.

Toode „Gotlandslins“ ja sellega koos kasvatatav teravili koristatakse samal ajal. Saak koristatakse, kui läätsede kaunad hakkavad pruunistuma. Kasvataja peksab saaki ettevaatlikult (600–800 lööki minutis) eriti teravate nugadega, nii et peks ei põhjustaks hõõrdumiskahjustusi, mis vähendab toote „Gotlandslins“ kvaliteeti. Koristatud teravilja ja kaunvilja segu kuivatatakse ja saak nopitakse välja. Noppimise ajal eraldavad kasvatajad toote „Gotlandslins“ teraviljast sõelumisega.

Viide tootespetsifikaadi avaldamisele

https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/foretag-regler-kontroll/livsmedelsinformation-markning-halsopastaenden/skyddade-beteckningar/produktspecifikation_ansokan_gotlandslins_2023_03_20.pdf